

ZAPISNIK

sa 6. sjednice Odbora za zdravstvo, rad i socijalno staranje Skupštine Crne Gore, održane 25. februara 2013.godine

Sjednica je počela sa radom u 11 sati.

Sjednicu je otvorio i istom predsjedavao poslanik Zoran Jelić, predsjednik Odbora.

U svojstvu predstavnika predlagača Predloga zakona, sjednici je prisustvovala poslanica, Snežana Jonica.

Ispred ministarstva rada i socijalnog staranja sjednici su prisustvovala pomoćnice ministra rada i socijalnog staranja dr Vesna Simović, Arijana Nikolić – Vučinić, kao i Slavica Vučurović, savjetnica u Ministarstvu rada i socijalnog staranja.

Sjednici Odbora nijesu prisustvovali poslanici: dr Radovan Asanović i Novica Stanić, članovi Odbora. Poslanik, dr Izet Bralić, član Odbora, je opravdao odsustvo, bio je spriječen da prisustvuje sjednici zbog saobraćajnog zastoja.

Odboru za zdravstvo, rad i socijalno staranje Skupštine Crne Gore obratili su se sa zahtjevom da prisustvuju sjednici: Udruženje paraplegičara CG - Aleksandra Popović, Savez Udruženja roditelja djece i omladine sa teškoćama u razvoju „Naša inicijativa“, Podgorica - Milisav Korać, i NVO „Institut Alternativa“ - Marija Popović.

Rad sjednice pratili su akreditovani novinari.

Za sjednicu je predložen sljedeći:

DNEVNI RED:

1. PREDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O PROFESIONALNOJ REHABILITACIJI I ZAPOŠLJAVANJU LICA SA INVALIDITETOM;
2. PREDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O FONDU RADU.

Poslanik, Janko Vučinić, član Odbora, tražio je da se dopuni dnevni red sjednice. Tražio je ostavku predsjednika Odbora Zorana Jelića, zbog pisanja u medijima.

Odbor većinom glasova (glasalo je: 3 za, 5 protiv) nije podržao Predlog poslanika Janka Vučinića.

AD-1

Uvodno izlaganje o Predlogu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju lica sa invaliditetom dala je poslanica Snežana Jonica, predlagač Socijalističke narodne partije.

U periodu od 23.maja 2009.godine do 30. novembra 2012. godine u Fond za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom uplaćeno je 18.211.746 eura. Za programe zapošljavanja i profesionalne rehabilitacije lica sa invaliditetom potrošeno je samo 1.247,264,40 eura, a u Budžet je vraćeno i upotrijebljeno u nepoznate namjene 16.964.481,60 eura. Na ovaj problem su poslanici SNP-a skretali pažnju tokom tri godine primjene ovog Zakona. Predložili su izmjene i dopune zakona koje će omogućiti da sredstva iz Fonda budu dostupnija licima sa invaliditetom nego ranije, i da se sredstva koriste u skladu sa namjenom predviđenom Zakonom.

Predložili su nekoliko izmjena. Prva izmjena se odnosi na činjenicu da sredstva Fonda nijesu vidljiva u Budžetu. Predložili su da se sredstva Fonda prikazuju u Budžetu Crne Gore kao poseban program u okviru potrošačke jedinice Zavoda za zapošljavanje. Na ovaj način bi se obezbijedila vidljivost sredstava Fonda u Budžetu Crne Gore i lakše praćenje namjenskog korišćenja tih sredstava. Predložili su da se član 32, u kojem se definiše kako se sredstva Fonda troše, dopuni i izmijeni na način što se dodaje sufinansiranje radnih centara.

U članu 2 propisuje se da, navedena sredstva mogu biti iskorišćena i za finansiranje aktivnosti za stvaranje preduslova za povećanje zaposlenosti lica sa invaliditetom, za zadržavanje zaposlenja, napredovanje ili promjene profesionalne karijere, kao što su uklanjanje arhitektonskih barijera, podrška u obrazovanju, stručnom usavršavanju i sl. Ovim članom se naglašava i potreba sufinansiranja radnih centara i preciziraju obaveze Ministarstva da raspiše konkurs na osnovu kojeg će se finansirati grant šeme. Ministarstvo se obavezuje da propiše uslove i način ostvarivanja prava na finansiranje aktivnosti za stvaranje preduslova za povećanje zaposlenosti lica sa invaliditetom, za zadržavanje zaposlenja, napredovanje ili promjene profesionalne karijere.

Naglašava se da je obaveza Ministarstva da donese Pravilnik kojim se propisuje postupak i metodologija za finansiranje posebnih organizacija za zapošljavanje

i finansiranje grant šema. Ostaje nedoumica kako se realizuje finansiranje grant šema, jer od organizacije lica sa invaliditetom dobijaju informacije da ne postoji konkursi i uslovi za taj konkurs na osnovu kojih oni mogu aplicirati za ta sredstva. Vlada Crne Gore je imala obavezu da propiše postupak i metodologiju za finansiranje posebnih organizacija zapošljavanja i finansiranje grant šeme.

Propisuje se obaveza Zavoda za zapošljavanje da podnosi godišnji izvještaj o realizaciji mjera i aktivnosti profesionalne rehabilitacije, zapošljavanja lica sa invaliditetom i korišćenju sredstava Fonda Skupštini Crne Gore.

Propisuje se obaveza Ministarstva da u roku od 45 dana od stupanja na snagu zakona sačini i objavi Vodič kroz zakon o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju lica sa invaliditetom.

Poslanica, Snežana Jonica, je istakla da postoji reakcija poslodavaca koji se ljute jer ažurno uplaćuju sredstva za lica sa invaliditetom a ta sredstva idu negdje drugo. Poslodavci će tražiti da se ukine ova njihova obaveza, jer oni to uplaćuju jednima, a troše ih drugi.

Pomoćnica ministra rada i socijalnog staranja, Arijana Nikolić – Vučinić, kazala je da je Ministarstvo rada i socijalnog staranja razmotrilo Predlog izmjena zakona o profesionalnoj rehabilitaciji koji su podnijeli poslanici SNP-a .

Zakonom o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju lica sa invaliditetom, u članu 38, propisano je da se Fond za profesionalnu rehabilitaciju organizuje u Zavodu za zapošljavanje Crne Gore i definisan je način korišćenja sredstava Fonda. Fond za profesionalnu rehabilitaciju ne iskazuje se kao samostalna potrošačka jedinica u okviru budžeta Crne Gore, već se sredstva za njegovo finansiranje planiraju u okviru potrošačke jedinice Zavod za zapošljavanje, koja sredstva su namjenski opredijeljena za sprovođenje mjera aktivne politike zapošljavanja, čiji je sastavni dio i politika zapošljavanja lica sa invaliditetom. Polazeći od toga da Fond za profesionalnu rehabilitaciju nije samostalna potrošačka jedinica, kao i to da se sredstva iz budžeta ne mogu opredjeljivati ovim zakonom, Vlada cijeni da se član 1 Predloga zakona ne može prihvatiti.

Odredbom člana 2 stav 1 Predloga zakona, u odnosu na važeće rješenje člana 39 Zakona, dodaje se nova tačka 7 kojom se predlaže da se sredstva Fonda za profesionalnu rehabilitaciju koriste za finansiranje aktivnosti za stvaranje preduslova za povećanje zaposlenosti lica sa invaliditetom, za zadržavanje zaposlenja, napredovanje ili promjene profesionalne karijere, kao što su uklanjanje arhitektonskih barijera, podrška u obrazovanju i stručnom usavršavanju i sl.

Prilikom izrade teksta zakona, nastojali su da zakon bude usaglašen sa direktivama Evropske Unije, a naročito sa direktivom 2000/78, kojom se regulišu pitanja položaja lica sa invaliditetom i princip razumnog prilagođavanja radnog mjesta. Takođe zakon se temelji i na osnovnim principima sadržanim u Konvenciji o pravima osoba sa invaliditetom, koju je Crna Gora ratifikovala tokom 2007. godine.

Važećim Zakonom o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju lica sa invaliditetom se obezbjeđuju uslovi za povećanje zaposlenosti lica sa invaliditetom i njihovo ravnopravno učešće na tržištu rada, uz otklanjanje barijera i stvaranje jednakih mogućnosti. Kompletni Zakon se zasniva na afirmativnoj akciji prema licima sa invaliditetom, sa ciljem ostvarivanja prava na profesionalnu rehabilitaciju, kao i na principima da se lice sa invaliditetom na odgovarajući način osposobi za rad, zadrži zaposlenje, u njemu napreduje ili promijeni svoju profesionalnu karijeru.

Članom 36 Zakona propisane su subvencije za poslodavce za zapošljavanje lica sa invaliditetom u vidu bespovratnih sredstva za prilagođavanje radnog mjesta i uslova rada, kreditna sredstva pod povoljnim uslovima za kupovinu mašina, opreme i alata, učešće u finansiranju ličnih troškova asistenta lica sa invaliditetom - u iznosu od 100% od opravdanih troškova. Mjere podrške usmjerene su i kroz subvenciju zarade, tako što poslodavac koji zaposli lice sa invaliditetom ima pravo na subvenciju zarade za cijeli period zaposlenosti lica sa invaliditetom, u iznosu do 75% od isplaćene bruto zarade, zavisno od procenta invaliditeta lica kojeg zapošljava.

Prema važećem zakonskom rješenju poslodavac ima obavezu da zaposli određeni broj lica sa invaliditetom, u suprotnom obveznik je uplate doprinosa za zapošljavanje lica sa invaliditetom, po stopi određenoj u članu 22 Zakona.

Vlada Crne Gore cijeni da stvaranje preduslova za povećanje zaposlenosti lica sa invaliditetom, za zadržavanje zaposlenja, napredovanje ili promjene profesionalne karijere u svemu su sadržani u važećem zakonskom tekstu.

U odnosu na predlog da se sredstva Fonda koriste za stipendije i druge podrške u zapošljavanju ističu da programi obrazovanja i osposobljavanja odraslih, kao i pravo na stipendije, spadaju u aktivne mjere zapošljavanja i finansiraju se u skladu sa članom 31 Zakona o zapošljavanju i ostvarivanju prava iz osiguranja od nezaposlenosti, a ne sredstvima Fonda kako je to predloženo.

Poslodavac koji zaposli lice sa invaliditetom ima pravo na subvencije, koje se odnose na bespovratna sredstva za prilagođavanje radnog mjesta i uslova rada.

Predlaže se da se finansiranje grant šema vrši na osnovu javnog konkursa kojeg Ministarstvo raspisuje najkasnije do kraja prvog kvartala tekuće godine. U vezi s tim ukazuju da je Ministarstvo u obavezi da donese pravilnik kojim će se propisati postupak i

metodologija za finansiranje posebnih organizacija za zapošljavanje i finansiranje grant šema. U skladu sa tim Ministarstvo je predvidjelo donošenje pravilnika.

Zakonom o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju lica sa invaliditetom, u članu 38, propisano je da se Fond organizuje u Zavodu za zapošljavanje, što znači da Fond nema status pravnog lica.

Predložena odredba prema kojoj bi Savjet Fonda odlučivao o realizaciji mjera i aktivnosti profesionalne rehabilitacije i zapošljavanja lica sa invaliditetom, kao i o namjenskom korišćenju sredstava Fonda za profesionalnu rehabilitaciju, ne bi bila u skladu sa nadležnostima Upravnog odbora Zavoda definisana u članu 13 Zakona o zapošljavanju i ostvarivanju prava iz osiguranja od nezaposlenosti.

Predloženo je da se godišnji izvještaj o realizaciji mjera i aktivnosti profesionalne rehabilitacije, zapošljavanja lica sa invaliditetom i korišćenju sredstava fonda Zavod podnosi Skupštini Crne Gore najkasnije do 31. marta tekuće godine za prethodnu godinu. Poslovi i zadaci Zavoda za zapošljavanje Crne Gore uređeni Zakonom o zapošljavanju i ostvarivanju prava iz osiguranja od nezaposlenosti, pa bi predloženo rješenje bilo suprotno konceptu utvrđivanja poslova i zadataka Zavoda propisanih tim Zakonom, sa razloga što je tim Zakonom uređeno da Zavod podnosi Ministarstvu polugodišnji i godišnji izvještaj o radu Zavoda (član 13).

Takođe je propisano, članom 40 stav 2 Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju lica sa invaliditetom, da nadležni organ Zavoda odlučuje o realizaciji mjera i aktivnosti profesionalne rehabilitacije i zapošljavanja lica sa invaliditetom, kao i namjenskom korišćenju sredstava Fonda, uz pribavljeno mišljenje Savjeta Fonda.

Članom 5 Predloga zakona predlaže se dodavanje novog člana 44 e kojim se zadužuje Ministarstvo da sačini i objavi vodič kroz Zakon o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju lica sa invaliditetom u roku od 45 dana od dana stupanja na snagu ovog Zakona. Predložena odredba člana 5 je nejasna i neprecizna tako da se ne može jasno zaključiti o kakvom se vodiču radi. Međutim, ukoliko se bilo koje pravno ili fizičko lice obrati Ministarstvu rada i socijalnog staranja da sačini ovakav vodič, on će biti donijet.

Imajući u vidu navedeno, smatraju da Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju lica sa invaliditetom ne može biti prihvaćen.

U ime Saveza Udruženja paraplegičara Crne Gore prisutnima se obratila Aleksandra Popović. Ona je istakla da su se, u načelu, predstavnici organizacija lica sa invaliditetom u sadašnjem momentu složili sa predloženim izmjenama Zakona, posebno iz razloga, što se sredstva Fonda za profesionalnu rehabilitaciju ne koriste za ostvarivanje ciljeva

zakona, zapošljavanje lica sa invaliditetom. Ponuđene izmjene su prelazno rješenje, do formiranja Fonda kao posebnog, nezavisnog tijela i posebnog računa, sa svim svojim službama, što je i krajnja namjera organizacija lica sa invaliditetom. Da je Fond za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje posebno tijelo nije novina, već je to praksa zemalja u okruženju, posebno Republike Srpske. Posebno je podržala predlog kojim se jača uloga Savjeta Fonda, što do sada nije bio slučaj, kao i oročenje obaveze nadležnog ministarstva. Predloženim rješenjem, stavljena je obaveza nadležnom ministarstvu za izradu vodiča za primjenu Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju lica sa invaliditetom. Istaknuto je da još nije raspisan konkurs za izbor stručnog lica koji će izvršiti procjenu potrebnih sredstava za prilagodjvanaje radnog mjesta, što je i jedan od razloga nemogućnosti korišćenja sredstava Fonda. Posebno je naglasila, da prilagođavanje radnog mjesta, u arhitektonskom smislu nije samo u domenu Zakona o planiranju i uređenju prostora, već se nepoštovanjem uslova za pristup lica sa invaliditetom radnom mjestu vrši diskriminacija ove populacije u pogledu zapošljavanja. Istakla je, da postoji veliki broj nejasnoća sadržanih u Pravilniku koji definiše uslove i postupak angažovanja asistenta u radu, što je i razlog da su lica sa invaliditetom ali i poslodavci uskraćeni za korišćenje subvencije po ovom osnovu. Zbog navedenih razloga smatra neophodnim i prioriternim definisanje Fonda kao posebnog tijela, kojim će se cjelokupna sredstva upotrijebiti za potrebe zapošljavanja lica sa invaliditetom.

U ime Saveza Udruženja roditelja djece i omladine sa teškoćama u razvoju „Naša inicijativa“ prisutnima se obratio Milisav Korać.

Zahvalio se Klubu poslanika SNP-a koji su predložili izmjene Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju lica sa invaliditetom. Smatra značajnim korak u članu 1 izmjena Zakona kojim se predlaže da se sredstva Fonda prikazuju kao poseban program u okviru potrošačke jedinice Zavoda za zapošljavanje. Time ova sredstva postaju vidljivija i transparentnija. Krajnji cilj organizacija lica sa invaliditetom je da se Fond formira kao posebno pravno tijelo i izmjesti iz Zavoda za zapošljavanje. Veoma poštuju predlog da se u članu 3 izmjena Zakona da značajnija uloga Savjetu Fonda u kojem imaju dva predstavnika iz NVO sektora. Predlogom novog rješenja Savjet Fonda odlučivao bi o namjenskom korišćenju sredstava Fonda i o realizaciji mjera i aktivnosti profesionalne rehabilitacije i zapošljavanja lica sa invaliditetom, što do sada nije bio slučaj jer je Fond sadašnjim rješenjima samo savjetodavno tijelo. Pozdravljaju i predlog iz tačke 7 člana 2 izmjena Zakona gdje se proširuje mogućnost apliciranja poslodavcima. Iz navedenih razloga razočarani su stavom Vlade i izlaganjem predstavnice Ministarstva rada da ovaj Predlog izmjena Zakona ne treba podržati. Takav stav je kontinuitet aktivnosti da sredstva Fonda i dalje budu nedostupna licima sa invaliditetom. Za lica sa invaliditetom je uvredljiva bila priča tokom 2012. godine da nema projekata i programa iz organizacija lica sa invaliditetom za dobijanje sredstava iz Fonda

za zapošljavanje pomenute populacije. Ovo zbog toga što su upravo u prethodnoj godini i do četiri mjeseca kasnile isplate subvencija za zapošljavanje lica sa invaliditetom iako se radilo o projektima koji su odobreni od strane Zavoda za zapošljavanje. Lokalno Udruženje iz Podgorice koje zapošljava lica sa invaliditetom je subvenciju za februar 2012.godine dobilo 11.07.2012.godine. Ne optužuje nikoga iz Zavoda za zapošljavanje jer su ljudi iz Zavoda krajnje profesionalno i blagovremeno odradili svoj dio posla. Takve stvari ne doprinose zapošljavanju lica sa invaliditetom, već demotiviraju i poslodavce i lica sa invaliditetom da se zapošljavaju. Takođe, na štetu poslodavaca je i to što komisija za procjenu stepena invalidnosti ne vrši procjenu stepena invaliditeta. Time se poslodavcima usled neutvrđenog stepena invaliditeta isplaćuju subvencije u iznosu od 50% bruto plate zaposlenog, a ne 75% kako je to propisano članom 37 stav 2 alineja 1 Zakona. Te poslodavce bi trebalo obešteti retroaktivno ukoliko se utvrdi da lica koje je zaposleno ima preko 50 % invaliditeta u smislu citirane zakonske odredbe i isplatiti im razliku do 75% bruto plate. Nadalje, iznos od 5 000 eura koji je predviđen za pokretanje biznisa lica sa invaliditetom je nizak, simboličan i ne stimulise zaposlenje tih lica. Taj iznos treba značajnije povećati. Prema licima sa invaliditetom vrši se i diskriminacija time što se onima koji su na evidenciji Zavoda za zapošljavanje isplaćuje samo po 33,00 eura a invalidima rada na evidenciji Zavoda za zapošljavanje je od 01.01.2013.godine povećana naknada sa 33,00 na 59,00 eura.

Predstavnica nevladine organizacije "Institut alternativa" Marija Popović, obratila se prisutnima. Ona je podržala izradu vodiča kroz Zakon o profesionalnoj rehabilitaciji, koji bi informisao o pravima i obavezama koje proizilaze iz ovog Zakona kako poslodavce, tako i osobe sa invaliditetom. Takođe, istakla je potrebu otklanjanja arhitektonskih barijera, posebno u organima državne uprave kako bi se osobama sa invaliditetom omogućio pristup i uvažila njihova osnovna ljudska prava.

Poslanica, Ana Ponoš, članica Odbora, ukazala je na jednu činjenicu koju je primijetila u mišljenju Vlade, a to je da Vlada ne smatra da završni izvještaj Fonda treba da se da na pregled, odnosno dostavi Skupštini Crne Gore do 31.marta već da to radi Vlada Crne Gore kao osnivač. Ona je istakla da ono što je evidentno u našem društvu je da ni ovo ministarstvo, ni druge državne institucije ne poštuju obavezu transparentnosti i objavljivanja zakonskih akata kao i godišnjih izvještaja. Podržava ovu inicijativu. Osim toga što će ti izvještaji biti dostavljeni Ministarstvu, smatra da bi trebalo biti dostavljeni i Odboru i Skupštini.

Poslanik, Andrija Popović, član Odbora, misli da ovdje nedostaje Pravilnik o organizovanju grant šeme i rekao da se on mora napraviti. Rekao je da ovaj Fond treba biti posebno pravno lice, a ne u sklopu Zavoda za zapošljavanje.

Poslanica, Snežana Jonica, je kazala da Vladino odbijanje ovog zakona nema dobro obrazloženje i kaže da oni i ne traže da Fond bude samostalna potrošačka jedinica. Primjena ovog Zakona i njegova primjena očigledno nije obezbijedila ono što mu je cilj. Nije se povećalo zapošljavanje lica sa invaliditetom. Imaju podatak da je u 2010.godini zaposleno 12 lica; 2011.god. 9 lica; 2012.god. 12 lica. Ne vjeruje da poslodavci ne žele da zaposle lica sa invaliditetom. Možda im nije predočeno koliko pozitivnih stvari im može donijeti zapošljavanje lica sa invaliditetom, koliko olakšica i smanjenja troškova. Nije njihovo da ministarstvu ukazuju na potrebu da se napravi vodič. Ukoliko imamo po 12 ili 9 zaposlenih nijesmo podstakli zapošljavanje. Podsjetila je da u avgustu ističe rok Zakona o planiranju i uređenju prostora gdje treba ukloniti, adaptirati i napraviti uslove za pristup lica sa invaliditetom. U oktobru 2011.godine je trebalo da se donese Pravilnik o metodologiji grand šema. Iz ministarstva su rekli da je to ozbiljan posao, da rade na tome i da će Pravilnik biti donešen ove godine. Imamo podatke da se Zavod izuzetno korektno odnosio prema ovoj problematici. Zamolila je i predsjednika Odbora, Zorana Jelića, da se uključi u ovu priču jer je ovo obaveza svih nas. Na kraju je rekla da je loše što imamo dobar Zakon a očajnu primjenu istog.

Predsjednik Odbora, Zoran Jelić, saopštio je koliko na današnji dan ima zaposlenih lica sa invaliditetom na evidenciji Zavoda za zapošljavanje. Lica sa invaliditetom na Zavodu za zapošljavanje koji aktivno traže posao je 1978, od čega 1387 invalida rada i 591 kategorisan kao kategorisana omladina. U prošloj godini je oko 370 invalida rada ostvarilo pravo na penziju. Prepoznat kao neko ko se zalagao za mnogo više sredstava za aktivnu politiku zapošljavanja, a od 2009.godine kada se vodila rasprava o Budžetu da se dodijeli Zavodu za zapošljavanje i institucijama koje se bave zapošljavanjem veća sredstva nije urodilo plodom. Ono što je problem kod ovog Zakona jeste što se sredstva, doprinos za izdvajanje po osnovu zapošljavanja lica sa invaliditetom uplaćuju na konsolidovani račun Budžeta Crne Gore. Kada je donešen Zakon, on je izrazio svoje neslaganje sa takvom politikom. Međutim, ministarstvo finansija to nije prihvatilo. Kako je Fond za profesionalnu rehabilitaciju zapošljavanja lica sa invaliditetom u okviru Zavoda za zapošljavanje nema status pravnog lica, on ima svoj Savjet koji donosi odluke i daje mišljenja na određene odluke, i te odluke prosljeđuje Upravnom odboru Zavoda za zapošljavanje. U vrijeme kada je on bio direktor ZZZ Budžet ZZZ je bio preko 33 mil. eura a danas nešto manje od 19 mil. eura. Sredstva u Budžetu su se smanjila u aktivnim mjerama i to na onim pozicijama gdje bi trebalo da imamo više sredstava. Za

2012.godinu Budžetom je bilo predviđeno 4. mil i 75 hiljada za aktivnu politiku zapošljavanja od čega je 2 mil. 500 hiljada bilo za pripravnike. U okviru milion eura, samo je 300 hiljada bilo izdvojeno za Fond za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom. Ostvarena sredstva tokom prošle godine su bila 7.931.921,86. Sredstva ovog Fonda nijesu vidljiva. Slična je situacija i sa 2013.godinom gdje su drastično smanjena sredstva za aktivnu politiku zapošljavanja. Siguran je da će u ovoj godini Fond imati preko 9.000.000,00 eura. Zakon je dosta precizan i sredstva se izdvajaju direktno za zapošljavanje. Ključ rješenja ovog problema jeste razgovor sa Ministarstvom finansija i razdvajanje ovog doprinosa koji ne bi trebao da ide, po njemu, u konsolidovani račun Budžeta Crne Gore. Predsjednik Odbora je rekao da je zapošljavanje lica u toku 2012.godine bilo organizovano od strane poslodavaca. Poslodavci su ti koji moraju prepoznati koje su to subvencije i koje to privilegije ima zapošljavanje lica sa invaliditetom. Prošle godine je bio organizovan rad Sunčana radionica i tu je bilo zapošljeno 25 lica. U javnom radu Naša kartica koji se realizuje u Herceg Novom zaposleno je šest lica na određeno vrijeme. Javni rad za izradu suvenira u saradnji sa NVO iz Bara zaposlili su četiri lica sa oštećenim sluhom. U Tivtu je u turističkoj organizaciji zapošljeno jedno lice sa invaliditetom. U okviru projekta prekograničnog programa u saradnji Bosne i Hercegovine sa Crnom Gorom zaposleno je 10 lica. U saradnji sa javnim institucijama, nevladinim sektorom zaposleno je 35 lica. Dodjelom subvencija koristio se u prošloj godini 31 poslodavac sa 42 zaposlena lica sa invaliditetom, od čega 21 žena, od kojih je zaposleno 23 na određeno vrijeme. Ključ problema, po njemu je razdvajanje računa. Ovaj problem se mora riješiti u saradnji sa nadležnim ministarstvima.

Pomoćnica ministra rada i socijalnog staranja, Arijana – Nikolić Vučinić, je kazala da podržava ideju predsjednika Odbora, Zorana Jelića, da je adresa za ovo pitanje Ministarstvo finansija bolja nego adresa Ministarstva rada i socijalnog staranja. Kad su u pitanju arhitektonske barijere u širem smislu, one su definisane Zakonom o izgradnji objekata. Izvještaj za koji su poslanici SNP-a predložili da se dostavlja Skupštini, ZZZ je u obavezi da taj izvještaj dostavlja polugodišnje i godišnje Ministarstvu rada i socijalnog staranja. Na osnovu Zakona o slobodnom pristupu informacijama, svi ti izvještaji su već publikovani i oni se nalaze na sajtu ZZZ. Slaže se da je tri godine jako dug period da se donese Pravilnik ali da se mora imati u vidu da je ovim Zakonom već donešeno pet Pravilnika i da je šesti Pravilnik o grand šemi upravo onaj koji je ostao. Nada se, da će u optimalnom vremenskom periodu biti donešen. Istakla je da nije praksa da se obaveza pravljenja vodiča stavlja u Zakon. Ukoliko dobiju zahtjev od bilo kog udruženja ili privatni zahtjev da se izradi ovaj vodič, ministarstvo rada i socijalnog staranja će ga odraditi i urediti tako da bude dostupan svima.

Predsjednik Odbora, Zoran Jelić, je rekao da je od 2009. godine konkurs stalno otvoren u okviru Zavoda za kreditiranje lica sa invaliditetom. Dati su povoljni uslovi, nikakve kamate, a maksimalna sredstva do 5.000 eura. Imali su primjedbu da se subvencija kosi sa Zakonom o državnoj pomoći. Prošle godine se ni jedno lice ni poslodavac nijesu javili na taj konkurs.

Poslanica, Ana Ponoš je pitala koliko je lica sa invaliditetom zaposleno u Skupštini Crne Gore ili koliko ih eventualno ima na stručnom osposobljavanju.

Kako se više niko nije javio za diskusiju, predsjednik Odbora, Zoran Jelić je zaključio raspravu o ovoj tački dnevnog reda i Predlog zakona stavio na glasanje.

Odbor većinom glasova (glasalo je: 3 za i 5 uzdržan) nije podržao PREDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O PROFESIONALNOJ REHABILITACIJI I ZAPOŠLJAVANJU LICA SA INVALIDITETOM i predlaže Skupštini Crne Gore da ga ne usvoji.

Za izvjestioca Odbora, izabran je poslanik Zoran Jelić, predsjednik Odbora.

AD-2

Uvodnu riječ o Predlogu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Fondu rada dala je poslanica Snežana Jonica, predlagač Socijalističke narodne partije.

Rekla je da je cilj zakona bio osnivanje Fonda rada kako bi se obezbijedilo ostvarivanje prava na isplatu potraživanja zaposlenih, kojima je radni odnos prestao usljed pokretanja stečaja kod poslodavca. Istakla je da dinamika ostvarivanja prava navedenih lica nije na odgovarajućem nivou, a i da postoje značajne pritužbe zainteresovanih lica zbog protoka vremena od podnošenja zahtjeva do donošenja rješenja, a zatim do isplate. Iz tih razloga su predložili izmjene zakona kojima će rad Fonda postati mnogo transparentniji nego do sada, a rok za donošenje rješenja i isplatu biti ograničen i razuman, kako bi se zaista ostvarila svrha donošenja važećeg Zakona o Fondu radu, a to je ostvarivanje prava na isplatu potraživanja zaposlenih, kojima je radni odnos prestao usljed pokretanja stečaja kod poslodavca. Predlažemo da se javnost rada Fonda ostvaruje objavljivanjem Odluka organa Fonda i dostavljanjem izvještaja o radu i finansijskog izvještaja Skupštini Crne Gore i Vlade. Takođe, predlaže se da nadležnosti

Fonda propisane važećim zakonom izmjene tako da Upravni odbor Fonda podnosi Izvještaj o radu i finansijski izvještaj Fonda Skupštini Crne Gore i Vladi najkasnije do 31.marta tekuće godine za prethodnu godinu. U važećem zakonu propisano je da Upravni odbor Fonda podnosi polugodišnji i godišnji izvještaj organu državne uprave nadležnom za poslove rada. Propisuje se obaveza donošenja odluke po zahtjevu u roku od 6 mjeseca, od dana podnošenja zahtjeva, kao i da se isplata potraživanja zaposlenih kojima je radni odnos prestao usljed pokretanja stečaja kod poslodavaca, vrši najkasnije 3 mjeseca od dana kada je rješenje postalo konačno. Predlaže se da pravo na potraživanje koje je važećim zakonom propisano kao lično i neotuđivo , izuzetno od tog pravila može u slučaju smrti korisnika prava pripasti i njegovim zakonskim nasljednicima. Ukoliko imamo situaciju, istakla je, čiji je jedan predstavnik ostao bez posla, pa je u fazi da zbog stečaja poslodavca podnosi zahtjev Fondu rada da bi dobio nadoknadu, ako dođe do smrti toga lica, smatra da bi bilo pravedno rješenje da se obezbijedi da njegova prava pripadaju njegovim zakonskim nasljednicima. Ovaj zakon će se primjenjivati na zahtjeve podnijete prije njegovog stupanja na snagu, a Upravni odbor Fonda obavezuje se da o zahtjevima za koje je već istekao rok predviđen u članu 17 stav 1, prije stupanja na snagu ovog zakona, odluči u roku od 60 dana. Namjera im je bila, ono što su očigledni problemi, očigledne sugestije lica na koja se ovaj zakon odnosi preciziraju na način da pokušaju da prevaziđu činjenicu koja se ponavlja i sa prethodnim i sa ovim zakonom. Rekla je da, imamo lica prema kojima je život, okolnosti, država bili nepravedni, a mi negdje podržavamo tu nepravednost ne obraćajući dovoljno pažnje na probleme sa kojima se suočavaju i da im obezbijedimo uslove da se prevaziđe ta nepravda koja im je nanijeta.

Pomoćnica ministra rada i socijalnog staranja, Vesna Simović, kazala je da Fond rada ima status pravnog lica, da ga je osnovala Vlada, i da se pretežna sredstva obezbjeđuju, pored ostalog, i iz Budžeta Crne Gore. Polugodišnji i godišnji izvještaj o radu Fonda, koji podrazumijeva i finansijski izvještaj o utrošenim sredstvima, podnosi se organu državne uprave nadležnom za poslove rada, koji o tome redovno izvještava Vladu polugodišnje, odnosno godišnje, shodno Uredbi o Vladi Crne Gore. Napomenula je da je veliki broj zahtjeva a da stručna služba Fonda rada ima samo tri izvršioca koji vode prvostepeni upravni postupak. Po zahtjevima gdje se utvrdi da postoje potrebni dokazi i činjenice na osnovu kojih se može donijeti rješenje, a da nije potrebno vršiti neke posebne procesne radnje u cilju utvrđivanja činjenica, rješava se u skraćenom postupku. Imajući u vidu da su sva prava iz rada i po osnovu rada lična i neotuđiva, mišljenja su da nema zakonskog ni drugog osnova da se u postupku za ostvarivanje neisplaćenih potraživanja , sa zahtjevom pojavljuju zakonski nasljednici, ako postupak nije pokrtenut za života ostavioca.

Poslanik, Janko Vučinić, član Odbora, je pitao zašto Fond rada nije transparentan i zašto bi nekom smetalo da visina otpremnina bude javna. Podržava ove izmjene i dopune.

Poslanik, Andrija Popovoć, član Odbora, upitao je da li postoji podatak koliko je do sada isplaćeno otpremnina i naglasio da je u Kotoru mnogo firmi propalo u vrijeme tranzicije.

Poslanik, Neven Gošović, član Odbora, rekao je da Vladino mišljenje u mnogo čemu ne stoji. Govoreći o transparentnosti rada, istakao je da odredbe koje su predložili ni u kom vidu ne obavezuju niti stvaraju pretpostavke ni mogućnosti da bilo ko krši zakon o slobodnom pristupu informacijama. Mnogo su značajnija pitanja o broju podnesenih zahtjeva u vremenu kada su ta preduzeća pošla u stečaj nego kome su sredstva poimenično dodijeljena. Izuzetno, od stava da prava na potraživanje člana 98 Zakona o radu su lična i neotuđiva postoji izuzetak da u slučaju smrti korisnika pravo na potraživanje pripada njegovim zakonskim nasljednicima. Govori o licima koja su taj zahtjev podnijela za života, ali nijesu doživjela da ostvare ta prava. Istina je da je mali broj izvršilaca u odnosu na broj predmeta. Upitao je zbog čega je problem da se za određeni vremenski period ne angažuju stručna lica koja taj postupak mogu obaviti na mnogo efikasniji način. Govorio je o rokovima o kojima treba odlučiti po zahtjevu stranke rekao da to Zakon gradira rok za složenije postupke i predmete, ali da je to ovdje prekoračeno ne mjesecima već godinama.

Pomoćnica ministra rada i socijalnog staranja, Vesna Simović, poslaniku Nevenu Gošoviću, je kazala, da je obaveza dostavljanja izvještaja regulisana Zakonom o slobodnom pristupu informacijama, a ne da bi obaveza dostavljanja izvještaja bila suprotna tom zakonu. Između ostalog, ovaj Zakon podrazumijeva da se sve ove informacije o radu prezentuju na sajtu. Poslaniku, Janku Vučiniću je odgovorila, da Zakon o zaštiti podataka ličnosti ne dozvoljava objavljivanje podataka, imena i prezimena. Kada je govorila o odredbi koja se odnosi na pravo zakonskih nasljednika na isplatu, naglasila je da nijedan zahtjev koji je podnjet prije smrti nije odbačen, niti je ijedan zahtjev doveden u pitanje. Do sada je, od oko 21.000 zahtjeva obrađeno 10.166 predmeta. Ponovila je, da ove predmete obrađuju samo tri osobe. Govorila je o tome zašto se neki zahtjevi prioritetno obrađuju, a neki ne. Tamo gdje postoji potreba, a postoje i opravdani razlozi, kao i razlozi pravičnosti, kada su u pitanju ljudi koji su podnijeli zahtjeve a imaju odgovarajuću medicinsku dokumentaciju kojom potvrđuju, npr: da su zakazali neku operaciju pa im je novac potreban. Prema izvještaju revizorske državne institucije za prethodnu godinu, Fond rada bez obzira na sve pritužbe koje su se čule, je imao jedan od najboljih izvještaja od svih jedinica koje su bile predmet kontrole državne revizorske institucije.

Poslanik, Janko Vučinić, je rekao da treba da bude transparentno ko je primio otpremninu, da se ne bi došlo u situaciju, da za nekoliko mjeseci, na tom spisku budu lica koja su primali otpremninu na način na koji su se zapošljavali, da ne budu zloupotrijebljeni u partijske svrhe, i da ne budu primali otpremninu tako kako su glasali.

Kako se više niko nije javio za diskusiju, predsjednik Odbora, Zoran Jelić je zaključio raspravu o ovoj tački dnevnog reda i Predlog zakona stavio na glasanje.

Odbor, većinom glasova nije podržao (glasalo je: 3 za i 5 uzdržan) podržao PREDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O FONDU RADA i predlaže Skupštini Crne Gore da ga ne usvoji.

Za izvjestioca Odbora, izabran je poslanik Neven Gošović, član Odbora.

Zapisnik sa četvrte sjednice je usvojen bez primjedbi.

Pošto je iscrpljen dnevni red, sjednica Odbora je završena u 13 sati.

Sekretar Odbora

Momo Joksimović

Predsjednik Odbora

Zoran Jelić